

**L&W - Berichten
2-2009**

**De tewerkstellingspremie 50+ :
aanwerving van 50-plussers in crisistijden**

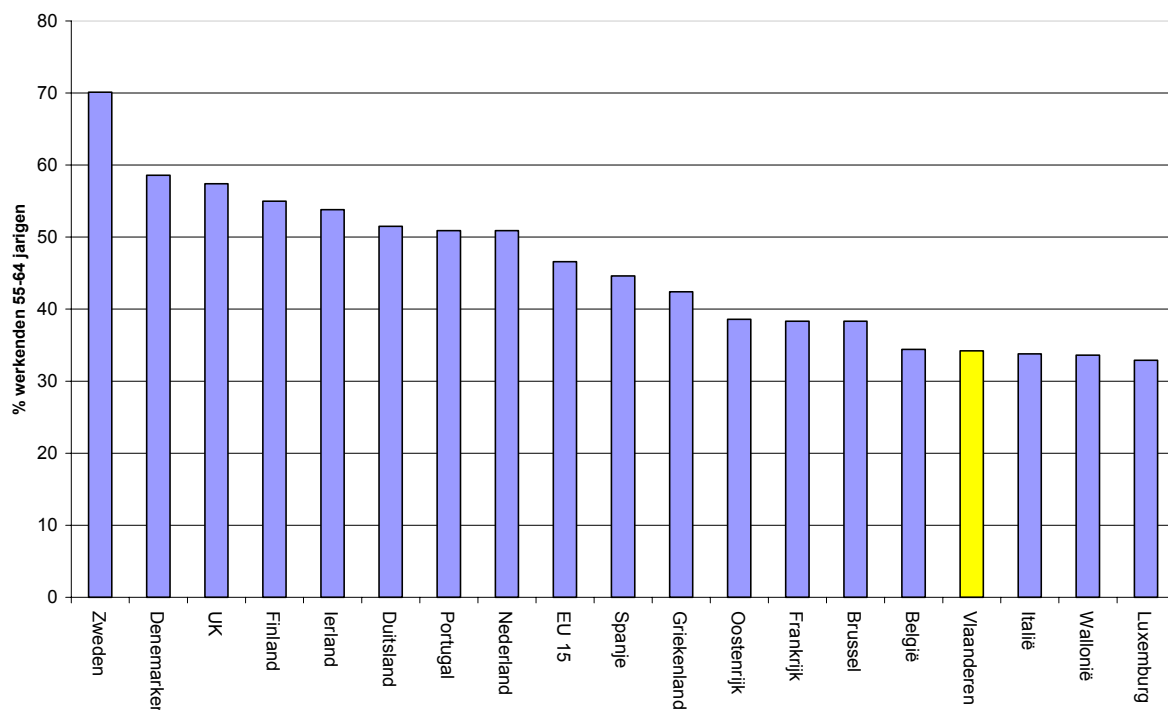
Lieve De Lathouwer
Willem De Klerck
Juni 2009

**expertisecentrum Leeftijd en Werk
Departement Werk en Sociale Economie
Koning Albert II-laan 35, bus 20
1030 Brussel
Tel. 02 553 09 59 - Fax 02 553 40 10
www.leeftijdenwerk.be**

1. Situering van de tewerkstellingspremie 50+

De tewerkstellingspremie 50+ is een maatregel, die voortvloeit uit het Vlaamse Meerbanenplan van februari 2006. Het Meerbanenplan is een engagement tussen Vlaamse regering en sociale partners om bijkomende inspanningen te leveren voor diverse groepen op de arbeidsmarkt. De tewerkstellingspremie 50+ werd van kracht met het Besluit van de Vlaamse Regering op 28 april 2006. De maatregel heeft als doel de werkzaamheidsgraad van ouderen in stand te houden en vooral te verhogen. Met een werkzaamheidsgraad van 34,2% voor 55plussers behoort Vlaanderen immers tot de staart van het Europese peloton, zoals blijkt uit grafiek 1.

Grafiek 1: De Werkzaamheid van 55+ voor 55-64 jarigen, Vlaanderen in internationaal perspectief, 2007

Bron: Eurostat LFS

Het uitgangspunt van de tewerkstellingspremie is om de kosten voor de onderneming die een vijftigplusser wil aanwerven te drukken en dit gekoppeld aan effectieve aanwervings- en tewerkstellingsvoorwaarden. Ondernemingen die een niet-werkende werkzoekende vijftigplusser (ten minste 1 dag ingeschreven bij de VDAB) in dienst nemen met een contract van onbepaalde duur, ontvangen gedurende 12 maanden een premie. De werknemer moet minstens 5 kwartalen ononderbroken tewerkgesteld worden. Dit impliceert dat uitzendarbeid buiten het toepassingsgebied van deze maatregel valt. De premie wordt uitbetaald op kwartaalbasis. De premie kan gecumuleerd worden met federale doelgroepplasterverlagingen. De schrapping van de federale doelgroepkortingen in het federale IPA, die de Vlaamse inspanningen op het vlak van stimulering van aanwervingen van 50+ via de tewerkstellingspremie 50+ dreigde te ondermijnen, leidde tot het inroepen van een belangenconflict door de Vlaamse regering. Het volledige hoofdstuk over de vereenvoudiging

van de banenplannen werd uit het ontwerp van de herstellwet teruggetrokken. De gesprekken worden momenteel verdergezet en er wordt gezocht naar een nieuw compromis.

Sinds het ontstaan van de tewerkstellingspremie 50+ is de maatregel voorwerp geweest van twee hervormingen. Een *eerste hervorming* in uitvoering op 1 januari 2008, versoepelde de toegang tot de premie. Vóór deze hervorming diende een werkzoekende 50+ minstens 14 dagen ingeschreven te zijn als werkzoekende bij de VDAB. De hervorming bracht dit terug tot 1 dag. Bovendien werd de duurtijd waarin werkgevers de premie kunnen aanvragen verlengd van 2 naar 3 maanden. Een *tweede hervorming* dateert van 1 januari 2009. In het kader van het Vlaamse economische impulsplan ‘Herstel het vertrouwen’ werden de premiebedragen verhoogd. De premiecategorieën werden uitgebreid van drie naar vier categorieën en het hoogste premiebedrag werd opgetrokken. Voor de loongroep 2.400-4.200€ per kwartaal blijft de premie op 1.200€ (op maandbasis 400 €). Voor de loongroep 4.200-6.000€ per kwartaal wordt de premie verhoogd van 1.200€ naar 2.100€ (op maandbasis van 400€ naar 700€). Voor de loongroep 6.000-10.500€ per kwartaal wordt de premie verhoogd van 2.100€ naar 3.000€ (op maandbasis van 700 naar 1.000€). Voor de loongroep van méér dan 10.500€ per kwartaal wordt tenslotte de premie verhoogd van 3.000€ naar 4.500€ (op maandbasis van 1.000€ naar 1.500€)

Tabel 1 : Hoogte van de tewerkstellingspremie 50+ sinds 1/1/2009

Brutoloon per kwartaal	Premie per kwartaal	Premie per maand
€ 2 400 tot € 4 200	€ 1 200	€ 400
€ 4 200 tot € 6 000	€ 2 100	€ 700
€ 6 000 tot € 10 500	€ 3 000	€ 1.000
Meer dan € 10 500	€ 4 500	€ 1.500

Naast hervormingen van de maatregel, werd ook geïnvesteerd in sensibilisering om de maatregel bekend te maken. Zo voerde de VDAB verschillende communicatie acties naar de doelgroep van de werkgevers en de groep van oudere werkzoekenden. Deze kan de premie meenemen als sollicitatietroef. Vanaf april 2007 kunnen de sociale secretariaten de premie aanvragen voor hun klanten (werkgevers), wat de drempel voor het gebruik ervan aanzienlijk moest doen dalen. Er werden tevens briefacties opgezet om potentiële werkgevers te sensibiliseren betreffende de premie.

2. De evolutie van het aantal premies

Sinds de start in april 2006 tot op heden (stand op eind april 2009) werd er voor bijna 10.000 50plussers een tewerkstellingspremie aangevraagd. Ongeveer 7.500 premies (75%) werden ook effectief toegekend.

Concreet zijn er vandaag 3.301 premies in uitvoering. 2.086 premies werden reeds uitgevoerd d.w.z. de 50plusser werd minstens 15 maanden tewerkgesteld en de werkgever heeft 12 maanden een premiebetaling ontvangen. Ongeveer 1.500 goedgekeurde premies werden

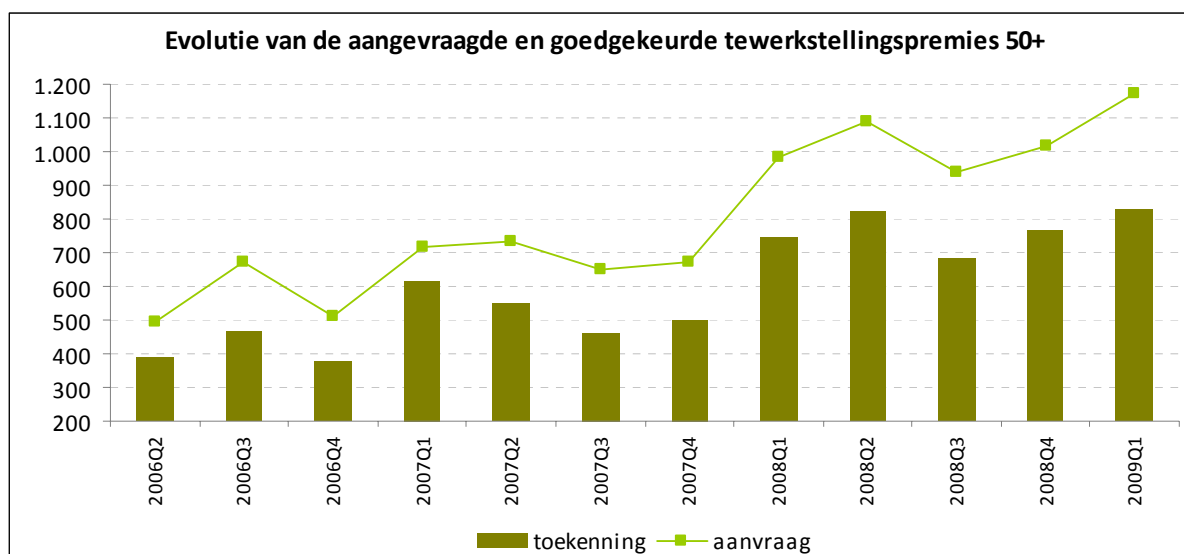
vroegtijdig stopgezet en 488 premies zijn in onderzoek¹. Het verschil tussen de aanvraag en de toekenning wordt grotendeels verklaard door de weigeringen. In totaal werden 2.455 of 25% van alle aanvragen geweigerd. Het merendeel van de weigeringen heeft betrekking op aanvragen waar de betrokken vijftigplusser niet voldoet aan de voorwaarde van werkzoekend zijn vóór de indiensttreding.

Tabel 2: Overzicht van het aantal aanvraagde en toegekende (1) tewerkstellingspremies 50+ op jaarbasis (04/2006 t.e.m. 04/2009)

	aangevraagd	toegekend	toegekende premies waarvan:				weigering
			In uitvoering	In onderzoek	stopgezet	uitgevoerd	
2006	1.674	1.231	0	3	356	872	443
2007	2.775	2.129	229	127	559	1.214	646
2008	4.031	3.021	2.126	291	604	0	1.007
2009	1.514	1.033	946	67	20	0	359
Totaal	9.994	7.414	3.301	488	1.539	2.086	2.455

Bron: VDAB (Bewerking: Departement WSE)

(1) obv jaar van aanvraag

Na een aarzelende start in 2006 (1.674 aanvragen) en een voorzichtige toename in 2007 (2.775 aanvragen) kwam de premie op kruissnelheid in 2008. In dat jaar noteerden we 4.031 bijkomende aanvragen, dit zijn er +1.250 of 45% méér ten opzichte van dezelfde periode in 2007. Het aantal toegekende premies steeg ondertussen van 2.129 in 2007 naar 3.021 in 2008, een stijging met 41%. De hervorming van 1 januari 2008, die de toegang versoepelt, heeft geleid tot een duidelijk effect op het volume van aanvragen en toekenningen. De sterke groei is allicht niet uitsluitend toe te schrijven aan de versoepelde wetgeving, maar ook aan het

¹ De premies in onderzoek worden opgenomen bij de toegekende premies omdat het merendeel van deze dossiers (ongeveer 90%) voorlopig goedgekeurd wordt o.b.v. Dimonawijziging.

effect van een grotere bekendheid van de maatregel en aan een aantal flankerende maatregelen zoals de 50+clubs bij VDAB, het activerend herstructureringsbeleid en een intensievere arbeidsbemiddeling via Jobkanaal. Om het effect van de hervorming van 1 januari 2009 na te gaan (de herindeling van categorieën en het optrekken van het hoogste premiebedrag), is het allicht te vroeg. Het effect zal maar blijken vanaf afsluiting van het tweede kwartaal van 2009. Opmerkelijk is dat voorlopig de premieaanvragen en – toekenningen op peil blijven in tijden van economische crisis, wat wijst op een mogelijk effect van de hervorming.

3. Het opgenomen premiebedrag

Tabel 3 illustreert dat –over de hele periode 2006-2008 bekeken- meer dan de helft van de uitbetaalde premies (53%) betrekking heeft op het laagste premiebedrag (400 euro per maand), terwijl slechts een kleine fractie, met name 5,3% van de premies, voor de hoogste inkomensschijven bedoeld is. 37% van de premies wordt uitbetaald voor de middenste inkomenscategorieën. Een klein deel van de premies wordt op 0 gezet (4%), omdat de totale bruto loonmassa in een gegeven kwartaal het voorziene plafond per kwartaal niet bereikt omwille van onderbrekingen bv. ziekte, tijdskrediet. De toegekende premies in de eerste vier maanden van 2009 laten een lichte verschuiving naar de hogere looncategorieën zien. Het aandeel van de hoogste looncategorieën in de totale premieaanvraag neemt toe: van 5% in de periode 2006-2008 tot 7,2% voor de categorie >3.500€ en van 37% tot 39% in de categorie 2.000-3.500€. Het aandeel van de laagste loonklassen nemen daarentegen af (tot minder dan 50%). In de categorie 800-2.000€ wordt het merendeel van de premies uitbetaald voor de hoogste subcategorie 1.400-2.000€.

Tabel 3: Overzicht van de hoogte van de uitbetaalde tewerkstellingspremies (alle toegekende premies) uitgedrukt op maandbasis, 2006-2009 (t/m 04/2009)

Loon- categorie	premie		2006	2007	2008	2006-2008	2009
	voor 01/2009	na 01/2009					
<800	0	0	3,8%	3,4%	5,0%	4,3%	4,6%
800-2000	400		52,8%	55,0%	51,9%	53,1%	49,4%
800-1400		400					16,8%
1400-2000		700					32,5%
2000-3500	700	1000	37,4%	36,8%	37,7%	37,3%	38,8%
>3500	1000	1500	6,0%	4,7%	5,4%	5,3%	7,2%

Bron: VDAB (Bewerking: Departement WSE)

4. Profiel van de bereikte werkzoekenden

4.1. Verdeling naar leeftijdsklasse, werkloosheidsduur en geslacht

Bijna drie jaar na de invoering ervan, blijft de premie het meest succesvol bij de aanwerving in de leeftijdsgroep 50-54 jaar en bij kortdurig werkzoekenden. Op basis van de toegekende

dossiers blijkt dat 50-55jarigen 70% van de premies voor hun rekening nemen. Dit aandeel neemt weliswaar licht af doorheen de jaren, ten voordele van de 60-plussers. Zij zien hun aandeel in de uitgevoerde dossiers toenemen van 3% in 2006 tot 5% in 2009. Twee op drie (75%) van de betrokken 50-plussers is minder dan 1 jaar werkzoekend, 58% minder dan 6 maanden. Dit betekent dat amper 25% van de premies wordt aangevraagd voor langdurig werkzoekenden (die in de leeftijdsgroep 50+ nochtans 73% van de werkzoekenden uitmaken). Het aantal kortdurig werkzoekenden (<6mnd) is bovendien gestegen van 58% in 2006 naar 69% in 2009. Het merendeel van de premies (70%) wordt uitbetaald voor mannen. Het aandeel allochtonen (2,9%) en kortgeschoolden (48,6%) voor wie de premie wordt toegekend blijft ver onder de vertegenwoordiging van allochtonen in de oudere nwwz-populatie (resp. 7,8% en 62%).

Evolutie van de toegekende tewerkstellingspremie 50+ naar leeftijdsklasse, 2006-2009 (t/m 04/2009)

	50-54	%	55-60	%	60+	%	Totaal	%
2006	870	71%	317	26%	44	3%	1.231	100%
2007	1.486	70%	555	26%	88	4%	2.129	100%
2008	2.084	69%	818	27%	119	4%	3.021	100%
2009	700	68%	277	27%	56	5%	1.033	100%
Totaal	5.140	70%	1.967	26%	307	4%	7.414	100%

Bron: VDAB (Bewerking: Departement WSE)

Evolutie van de toegekende tewerkstellingspremie 50+ naar werkloosheidsduur, 2006-2009 (t/m 04/2009)

	<6mnd	%	6 mnd - <1jaar	%	+ 1 jaar	%	Niet gekend	Totaal	%
2006	709	57,6%	210	17,1%	311	25,3%	0,1%	1.231	100%
2007	1.104	51,9%	401	18,8%	619	29,1%	0,2%	2.129	100%
2008	1.813	60,0%	505	16,7%	694	23,0%	0,3%	3.021	100%
2009	709	68,6%	136	13,2%	184	17,8%	0,4%	1.033	100%
Totaal	4.335	58,5%	1.252	16,9%	1.808	24,4%	0,3%	7.414	100%

Bron: VDAB (Bewerking: Departement WSE)

4.2.. Verdeling naar sector

Uit de verdeling naar sector (gegevens tot eind februari 2009) blijkt het grote aandeel van het aanvullend paritair comité voor bedienden, de bouw, vervoer, de metaal en de zelfstandige kleinhandel. Samen vertegenwoordigen ze ongeveer de helft van het aantal goedgekeurde premies. Ook het hotelbedrijf, de gezondheidsdiensten en de schoonmaaksector zijn relatief belangrijke sectoren voor de tewerkstellingspremie.

Overzicht van de premies volgens sector (belangrijkste sectoren)

21800 A.n.p.c. voor de bedienden	895	17,8%
12400 Bouwbedrijf	595	11,8%
14000 Vervoer	394	7,8%
11100 Metaal-, machine- en elektrische bo	313	6,2%
20100 Zelfstandige kleinhandel	302	6,0%
30200 Hotelbedrijf	254	5,1%
14900 Metaal-, machine- en elektrische bo	163	3,2%
30500 Gezondheidsdiensten	138	2,7%
12100 Schoonmaak- en ontsmettingsonder.	135	2,7%
10000 A.n.p.c. voor de werklieden	133	2,6%
11900 Handel in voedingswaren	132	2,6%
11800 Voedingsnijverheid	123	2,4%
11200 Garagebedrijf	104	2,1%
32700 Beschutte werkplaatsen	96	1,9%
31700 Bewakingsdiensten	95	1,9%
12600 Stofferingen en houtbewerking	85	1,7%
22600 PC voor de bedienden uit de Internationale handel, het Vervoer en de Logistiek	85	1,7%
20900 Bedienden der metaalfabrikatennijve	84	1,7%
12000 Textielnijverheid en breiwerk	79	1,6%
20000 A.n.p.c. voor de bedienden	64	1,3%
32900 Socio-culturele sector	61	1,2%
14500 Tuinbouwbedrijf	58	1,2%
11600 Scheikundige nijverheid	50	1,0%
20700 Bedienden uit de scheikundige nijve	49	1,0%
30700 Makelarij en verzekeringsagentschap	40	0,8%
10900 Kleding- en confectiebedrijf	37	0,7%
11000 Wasserij-, ververij- en ontvettings	36	0,7%
13000 Drukkerij, grafische kunst en dagb.	25	0,5%
33000 Gezondheidsinrichtingen en diensten	25	0,5%
21500 Bedienden kleding en confectiebedri	23	0,5%

Bron: VDAB (Bewerking: Departement WSE)

4. De impact van de tewerkstellingspremie op de uitstroom

Zoals boven vastgesteld, blijft de premieaanvraag op peil in tijden van economische crisis. De tewerkstellingspremie 50+ lijkt dus een gunstig effect te hebben op de arbeidsmarktkansen van werkzoekende 50-plussers. Ook is het aandeel vijftigplussers in de nieuwe aanwervingen gestegen tussen 2006 en 2007 van 5,5% naar 6,7%, mede dankzij het stimuleringsbeleid. In de periode 2002-2004 lag het aandeel steeds lager dan 5% (bron Steunpunt WSE). Om de impact van de tewerkstellingspremie op de aanwervingskans van werkzoekende 50-plussers te kunnen analyseren, zijn betrouwbare uitstroomcijfers (uit de werkloosheid) nodig. Deze zijn momenteel niet beschikbaar.

De jobs, waarvoor een tewerkstellingspremie 50+ werd aangevraagd, blijken relatief duurzaam te zijn. Slechts 30% van de werknemers zijn minder dan de vijf vereiste kwartalen in dienst gebleven. Van de groep die de voorziene 5 kwartalen in dienst waren is niet minder dan 97% 18 maanden later nog steeds aan het werk, waarvan 90% bij dezelfde werkgever (bron: VDAB).

5. Synthese

1. Sinds de start in april 2006 tot op heden (stand op eind april 2009) werd er voor bijna 10.000 50plussers een tewerkstellingspremie aangevraagd, waarvan 7.500 premies (75%) effectief werden toegekend. De hervorming van 1 januari 2008, die de toegang versoepelt, zorgde samen met een grotere bekendheid van de maatregel en aan een aantal flankerende maatregelen (50+clubs bij VDAB, het activerend herstructureringsbeleid en een intensievere arbeidsbemiddeling via Jobkanaal), voor een stijging met 45% aanvragen en 41% toekenningen ten opzichte van dezelfde periode in 2007. Voor het effect van de tweede hervorming op het volume (waarbij de premiecategorieën werden heringedeeld en het hoogste premiebedrag werd opgetrokken tot 1.500€ per maand met inwerkingtreding per 1 januari 2009), is het voorlopig nog te vroeg. De premieaanvraag en –toekenning blijven op peil in tijden van economische crisis, wat een positief effect suggereert van de hervorming op de aanwervingskans van 50plussers.
2. De hervorming van 1 januari 2009 laat voor de eerste vier maanden een lichte verschuiving zien ten voordele van de hogere looncategorieën (van 5% in de periode 2006-2008 tot 7,2% voor looncategorieën >3.500€ en van 37% tot 39% voor lonen tussen 2.000-3.500€); het aandeel van de laagste loonklassen neemt af tot iets minder dan 50%.
3. De premie blijft het meest succesvol bij de aanwerving in de leeftijdsgroep 50-54 jaar en bij kortdurig werkzoekenden Twee op drie (75%) van de betrokken 50-plussers is minder dan 1 jaar werkzoekend, 58% minder dan 6 maanden. Dit betekent dat 25% van de premies wordt aangevraagd voor langdurig werkzoekenden, die in de leeftijdsgroep 50+ nochtans 73% van de werkzoekenden uitmaken. Het aantal kortdurig werkzoekenden (<6mnd) is bovendien gestegen van 58% in 2006 naar 69% in 2009. Het merendeel van de premies (70%) wordt uitbetaald voor mannen. Het aandeel allochtonen (2,9%) en kortgeschoolden (48,6%) met een premie blijft ver onder de vertegenwoordiging van allochtonen in de oudere nwwz-populatie (resp. 7,8% en 62%).
4. Het grote aandeel van de premies wordt opgenomen door bedrijven die behoren tot het aanvullend paritair comité voor bedienden, de bouw, vervoer, de metaal en de zelfstandige kleinhandel. Samen vertegenwoordigen ze ongeveer de helft van het aantal goedgekeurde premies. Ook het hotelbedrijf, de gezondheidsdiensten en de schoonmaaksector zijn relatief belangrijke sectoren voor de tewerkstellingspremie.
5. Dat de premieaanvraag op peil blijft in tijden van economische crisis lijkt te wijzen op een gunstig effect op de arbeidsmarktkansen van werkzoekende 50-plussers. Ook is het aandeel vijftigplussers in de nieuwe aanwervingen gestegen tussen 2006 en 2007 van 5,5% naar 6,7%, mede dankzij het stimuleringsbeleid. In de periode 2002-2004 lag het aandeel steeds lager dan 5%. De jobs waarvoor een tewerkstellingspremie 50+ werd aangevraagd blijken relatief duurzaam te zijn. Slechts 30% van de werknemers zijn minder dan de vijf vereiste kwartalen in dienst gebleven. Van de groep die de voorziene 5 kwartalen in dienst waren is niet minder dan 97% 18 maanden later nog steeds aan het werk, waarvan 90% bij dezelfde werkgever.